NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR	PLH240013
NAZWA OBSZARU	Graniczny Meander Odry

ZAWARTOŚĆ

- 1. IDENTYFIKACJA OBSZARU
- 2. POŁOŻENIE OBSZARU
- 3. INFORMACJE PRZYRODNICZE
- 4. OPIS OBSZARU
- 5. STATUS OCHRONY OBSZARU
- 6. POWIĄZANIA OBSZARU
- 7. MAPA OBSZARU

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

Powrót

1.1. Typ	1.2. Kod obszaru
B	PLH240013

1.3. Nazwa obszaru

Graniczny Meander Odry

1.4. Data opracowania	1.5. Data aktualizacji
2002-02	2024-03

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2006-09
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2009-02
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2022-04
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 25 marca 2022 r. w spr. soo Graniczny Meander Odry (PLH240013)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

Powrót

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna	Szerokość geograficzna
18.3443	49.9355

2.2. Powierzchnia [ha]:	2.3. Obszar morski [%]
156.63	0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2	Nazwa regionu
PL22	Śląskie

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0 %)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

Powrót

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A|B|C|D	A|B|C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
3150			2.53		G	B	C	B	B
6430			0.01		G	D			
6510			4.73		G	C	C	C	C
91E0			34.54		G	C	C	C	C
91F0			7.07		G	C	C	C	C

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x" w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x" (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka" (np. na podstawie badań); M = „przeciętna" (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska" (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009I147IWE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92I43IEWG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki	Populacja na obszarze	Ocena obszaru

Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A|B|C|D	A|B|C		
						Min	Maks		C|R|V|P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
I	1086	Cucujus cinnaberinus			p					G	C	C	A	B
I	1084	Osmoderma eremita			p					M	D			
I	6179	Phengaris nausithous			p				P	M	D			

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak".
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe").
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. portal referencyjny).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka" (np. na podstawie badań); M = „przeciętna" (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska" (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności" musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

Powrót

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N10	4.31
N16	29.97
N06	4.83
N12	60.89
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar koncentruje się wokół doliny silnie meandrującej rzeki Odry. Rzeka na odcinku przejście graniczne Chałupki-Bohumin – ujście Olzy przemieszcza się swobodnie w obrębie koryta i tworzy siedem dużych meandrów. Obszar sąsiadujący z korytem Odry stanowi płaską terasę zalewową ograniczoną w okolicach Chałupek obwałowaniem przeciwpowodziowym i poprzecinaną systemem rowów melioracyjnych. W centralnej i północnej części obszaru płaską powierzchnię terenu urozmaicają niewielkie zagłębienia starorzeczy Odry oraz wąskiej doliny potoku Bełk.
Cały obszar granicznych meandrów Odry zajmuje potencjalne siedlisko lasów łęgowych Salici-Populetum oraz Ficario-Ulmetum typicum. W rzeczywistości fragmenty tych zespołów zachowały się jedynie na stosunkowo niewielkich powierzchniach, na których cechuje je znaczny stopień zniekształcenia. Największy powierzchniowy udział wśród zbiorowisk leśnych mają lasy i zarośla ze związku Salicion albae. Na opisywanym obszarze reprezentują go dwie jednostki syntaksonomiczne - zespół nadrzecznych wiklin (Salicetum triandro-viminalis) oraz nadrzecznych łęgów wierzbowo-topolowych (Salici-Populetum). Na terenie

granicznych meandrów Odry wikliny porastają głównie lewy brzeg Odry stopniowo przechodząc w kolejne stadium sukcesyjne, jakim jest łęg wierzbowy (Salicetum albo-fragilis). Zespół Salici-Populetum jest dość mocno zróżnicowany ze względu na różny stopień degeneracji, będącej efektem postępującej inwazji gatunków obcego pochodzenia oraz z uwagi na wiek, zwarcie i sztuczne zmiany naturalnego składu gatunkowego drzewostanu. W południowej części obszaru, na zachodniej stronie odciętego I meandra rzeki drzewostan łęgu jest młody i silnie zwarty. Pozostałe fragmenty skupiające się głównie w okolicach IV i kolejnych meandrów cechuje lepiej zachowana naturalna fizjonomia tych zbiorowisk.
Znacznie mniejsze powierzchnie porastają łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum) ze związku Alno-Ulmion. Skupiają się one głównie w sąsiedztwie I i VII meandra Odry. Niewielkie płaty tego zbiorowiska o liniowym charakterze obecne są wzdłuż doliny potoku Bełk i w pobliżu jego ujścia do Odry.
Znaczący udział w powierzchniach leśnych opisywanego obszaru mają również uprawy leśne. Uprawa świerka pospolitego (Picea abies) oraz uprawy topolowe (Populus x canadensis, P. nigra 'Italica') w centralnej części największego kompleksu leśnego ciągną się od okolic II meandra na odcinku około 0.5 km na północny-wschód.
Południową część opisywanego obszaru zajmuje zbiorowisko, które składem gatunkowym nawiązuje do niżowej łąki kośnej (zbiorowisko z perzem właściwym (Elymus repens)). W centralnej i północnej części obszaru granicznych meandrów Odry spotyka się zbiorowiska łąk kośnych świeżych. Największe ich powierzchnie występują wzdłuż starego koryta Odry oraz w pobliżu ujścia do Odry potoku Bełk.
Duży udział w szacie roślinnej granicznych meandrów Odry mają fitocenozy zbiorowisk okrajkowych z rzędu Convolvuletalia sepium i Glechometalia hederaceae, które rozwijają się na brzegach wód, okrajkach wilgotnych lasów i zarośli. Zbiorowiska przybrzeżne obszaru meandrów reprezentowane są przez różnej wielkości płaty szuwarów trawiastych nawiązujących do szuwaru trzcinowego (Phragmitetum australis), szuwaru trawiastego z manną mielcem (Glycerietum maximae) oraz niskiego szuwaru trawiastego z manną jadalną (Sparganio-Glycerietum fluitantis). Najczęściej spotyka się tu jednak zbiorowisko szuwaru mozgowego Phalaridetum arundinaceae.
Znaczącą część obszaru granicznych meandrów Odry stanowią tereny wielkopowierzchniowych upraw rolnych, do których zalicza się zboża, kukurydzę, buraki cukrowe i rzepak. Towarzyszą im zbiorowiska segetalne rzędu Polygono-Chenopodietalia i Centauretalia cyanii, które z uwagi na intensywne nawożenie i stosowanie środków chwastobójczych cechuje dość ubogi skład gatunkowy.
Do najbardziej inwazyjnych roślin obcego pochodzenia w znaczący sposób zaburzających struktury niemal wszystkich występujących na obszarze zbiorowisk na terenie granicznych meandrów Odry należą: rdestowce (Reynoutria sachalinensis, R. japonica, R. x bohemica), niecierpki (Impatiens roylei, I. parviflora), nawłocie (Solidago canadensis, S. serotina), słonecznik bulwiasty (Helianthus tuberosus), kolczurka klapowana (Echinocystis lobata), winobluszcz pięciolistkowy (Parthenocissus quinquefolia) i dąb czerwony (Quercus rubra).
Obszar granicznych meandrów Odry stanowi część struktury śląsko-morawskiej, będącej jedną z jednostek geologicznych Śląska. Struktura ta usytuowana jest między masywem czeskim i blokiem dolnośląskim a Karpatami. Opisywany obszar usytuowany jest na zachodniej krawędzi niecki górnośląskiej – najmłodszej części struktury śląsko-morawskiej. Nieckę budują utwory górnego karbonu, które zalegają na głębiej położonych skałach karbonu dolnego i dewonu. W profilu z tego obszaru bezpośrednio na karbońskim podłożu skalnym zalegają osady trzeciorzędowe. Przykrywają je skały osadowe pochodzenia lądowego młodszego miocenu. Utwory czwartorzędowe rozpoczynają plejstoceńskie warstwy pochodzenia wodnolodowcowego z fazy recesji lądolodu stadiału maksymalnego zlodowacenia środkowopolskiego. W tym okresie rozpoczęło się kształtowanie doliny Odry. Następujące po sobie cykle akumulacyjno-erozyjne powodowały stopniowe wypełnianie dna doliny Odry osadami żwirowo-piaszczystymi. Ostatnim etapem rozwoju doliny Odry było powstanie systemu tarasów zalewowych i nadzalewowych wyróżniających się w morfologii terenu i zbudowanych ze spoistych utworów mad gliniastych różnej miąższości i o zmiennym uziarnieniu.
Powierzchnię opracowywanego obszaru zajmują mady brunatne – MDbr (wg FAO-WRB – Eutric Fluviocambisols) w odmianie eutroficznej. Obecna postać rzeźby opisywanego obszaru jest przede wszystkim wynikiem działalności wód płynących. W obrębie samego koryta rzeki zachodzą dynamiczne procesy fluwialne obejmujące erozję denną, erozję brzegów, odkładanie się osadów oraz obrukowywanie dna. W efekcie następuje tutaj ciągłe przemieszczanie się rumowiska skalnego w dół rzeki i jego segregacja. Proces ten sprzyja tworzeniu się i zanikaniu nowych form korytowych w postaci odsypisk żwirowo-kamiennych oraz wysp (Matyjaszczyk M. 2009).

4.2. Jakość i znaczenie

W obszarze Graniczny Meander Odry zinwentaryzowano 4 siedliska przyrodnicze (3 jako przedmiot ochrony – 3150, 91E0, 91F0) z załącznika I Dyrektywy siedliskowej oraz 3 gatunki zwierząt (zgniotek cynobrowy jako przedmiot ochrony) z załącznika II tejże Dyrektywy.

3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion
Reprezentatywność: B (dobra)
Siedlisko cechuje się nieco zubożonym składem gatunkowym w stosunku do typowo wykształconych płatów siedliska w podtypie 3150-2, co przejawia się przede wszystkim występowaniem zazwyczaj tylko jednego zbiorowiska nymfeidów i elodeidów lub tylko jednego prostego zbiorowiska pleustofitów. Stwierdzono też jednak zbiorowisko chronionego gatunku pleustofita (salwinia pływająca Salvinia natans) w jednym ze starorzeczy. Zbiorniki wodne stanowiące płaty siedliska cechują się naturalnym charakterem, a wpływ człowieka jest silnie ograniczony.
Powierzchnia względna: C (2 % ≥ p > 0 %)
Powierzchnia siedliska to 2,53 ha, co stanowi poniżej 0,001% z raportowanej dla Polski powierzchni siedliska 3150, wynoszącej 4400,1 km2 (z tego 4400 km2 w regionie kontynentalnym).
Stan zachowania: B (dobry), w tym:
Stopień zachowania struktury: II – dobrze zachowana.
Na większości stanowisk przynajmniej po jednym zbiorowisku elodeidów i nymfeidów, jednak na dwóch stanowiskach brak. Na większości stanowisk podwyższona konduktywność i obniżona przezroczystość wody.
Stopień zachowania funkcji: II – dobre perspektywy.
Wypłycanie zbiorników nieznaczne, w związku z naturalnym korytem Odry i regularnymi zalewami możliwe okazjonalne przemywanie starorzeczy. Możliwe jest też powstawanie nowych zbiorników – obserwowane są odpowiednie procesy. Brak istotnych zagrożeń dla przetrwania siedliska, zauważalne zagrożenia (np. podwyższona konduktywność) nie powinny też zagrozić pogorszeniem stanu siedliska.
Możliwości odtworzenia: III – trudne lub niemożliwe.
Brak możliwości dalszej poprawy stanu siedliska – zbiorowiska roślinne uwarunkowane są warunkami naturalnymi. Usuniecie uprawnej formy grzybienia nie wpłynie na ocenę stanu siedliska. Zgodnie z zasadami oceniana, w przypadku oceny II stopnia zachowania struktury oraz stopnia zachowania funkcji, stan zachowania przyjmuje wartość B niezależnie od możliwości odtworzenia.
Ocena ogólna: B: dobra
Płaty siedliska w obszarze stosunkowo reprezentatywne dla podtypu 3150-2. Występują typowe zbiorowiska roślinne, w tym stosunkowo często nymfeidy, obecny chroniony gatunek pleustofita. Siedlisko w obszarze w stosunkowo dobrym stanie, o dobrych perspektywach – zachowana naturalna dynamika koryta Odry, możliwe powstawanie nowych starorzeczy. Brak jest możliwości istotnej poprawy stanu siedliska.

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae) i olsy źródliskowe
Reprezentatywność: C (znacząca): siedlisko występuje w obszarze w podtypie *91E0-1 Łęg wierzbowy Salicetum albae wraz z wiklinami nadrzecznymi Salicetum triandro-viminalis oraz *91E0-2 Łęg topolowy Populetum albae. Struktura drzewostanu jest typowa dla tych podtypów siedliska - większość płatów cechuje się stosunkowo luźnym drzewostanem złożonym z wierzb białej i kruchej w średnim wieku. Domieszkę czasem stanowi topola czarna (lub jej mieszańce z gatunkami amerykańskimi). Podszyt słabo rozwinięty, złożony głównie z bzu czarnego, a czasem również czeremchy zwyczajnej i derenia świdwy. Na części powierzchni płatów występują zbiorowiska wiklin nadrzecznych, pozbawione drzewostanu i złożone w dużej mierze z krzaczastej wierzby wiciowej. Runo ubogie w gatunki typowe w związku z inwazją rdestowca ostrokończystego.
Powierzchnia względna: C (2 % ≥ p > 0 %): siedlisko w obszarze zajmuje mniej niż 2% powierzchni pokrytej przez ten przedmiot ochrony na terenie regionu kontynentalnego Polski.
Stan zachowania: C (średni lub zdegradowany): stopień zachowania struktury: III średnio zachowana lub częściowo zdegradowana; stopień zachowania funkcji: III średnie lub niekorzystne perspektywy; możliwość odtworzenia: III trudne lub niemożliwe). Oceny stanu zachowania siedliska dokonano na podstawie składowych elementów. stopień zachowania struktury III – średnio zachowana lub częściowo zdegradowana, ze względu na obecność gatunków inwazyjnych. Runo większości płatów zdominowane przez obce gatunki inwazyjne, przede wszystkim masowo występujące rdestowce. Udział i liczba gatunków typowych dla siedliska są w związku z tym niewielkie. Udział rdestowców ogranicza też rozwój podszytu. Stopień

zachowania funkcji III – średnie lub niekorzystne perspektywy. Masowe występowanie rdestowców nie pozwala na naturalną poprawę stanu runa. Znacznie ogranicza też możliwości regeneracji drzewostanu – będzie to skutkować jego postępującym przerzedzaniem i częściowym zanikiem. Możliwość odtworzenia III – trudne lub niemożliwe. Możliwość otworzenia siedliska (poprawy stanu ochrony) również wydaje się być mało realna, ponieważ zahamowanie inwazji opisanego wyżej gatunku obcego jest mało realne.
Ocena ogólna C (znacząca): ocena jest wypadkową ww. ocen składowych.

91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum)
Reprezentatywność: C (znacząca): siedlisko w obszarze zajmuje stosunkowo niewielką powierzchnię i ma właściwie wykształconą warstwę drzew. Jednak zaznacza się w niej obecność gatunków obcych, w tym inwazyjnego jesionu pensylwańskiego, który tworzy dolną warstwę drzewostanu. Reprezentatywność podszytu i runa częściowo ograniczona w związku z występowaniem gatunków inwazyjnych, w tym inwazją Reynoutria japonica.
Powierzchnia względna: C (2 % ≥ p > 0 %): siedlisko w obszarze zajmuje mniej niż 2% powierzchni pokrytej przez ten przedmiot ochrony na terenie regionu kontynentalnego Polski.
Stan zachowania: C (średni lub zdegradowany): stopień zachowania struktury: III średnio zachowana lub częściowo zdegradowana; stopień zachowania funkcji: III średnie lub niekorzystne perspektywy; możliwość odtworzenia: III trudne lub niemożliwe). Oceny stanu zachowania siedliska dokonano na podstawie składowych elementów. Stopień zachowania struktury oceniono negatywnie (częściowo zdegradowana), w związku z licznymi zaburzeniami wszystkich warstw roślinności. Drzewostan złożony jest przede wszystkim z jesionu wyniosłego z mniejszym udziałem dębu szypułkowego. Lokalnie dość znaczny udział dębu czerwonego, w dolnej warstwie drzewostanu licznie występuje jesion pensylwański. Podszyt jest stosunkowo słabo rozwinięty w związku z zaburzeniami drzewostanu i runa. Runo o ograniczonym bogactwie gatunkowym w związku z występującymi lokalnie gatunkami inwazyjnymi.
Stopień zachowania funkcji, określający perspektywy zachowania struktury siedliska oceniono niekorzystnie z powodu ograniczonych możliwości spontanicznej renaturalizacji drzewostanu i innych warstw w związku z licznym występowaniem w nich gatunków inwazyjnych – ich udział będzie się spontanicznie utrzymywać na wysokim poziomie. Możliwość otworzenia siedliska (poprawy stanu ochrony) również wydaje się być mało realna, ponieważ silna przebudowa drzewostanu wiązałaby się z ekspansją rdestowca w runie.
Ocena ogólna C (znacząca): ocena jest wypadkową ww. ocen składowych.

1086 Cucujus cinnaberinus zgniotek cynobrowy
Populacja C: siedlisko gatunku stanowią siedliska leśne (91E0 i 91F0) oraz zadrzewienia nad brzegiem rzeki – łącznie ok. 35 ha - wielkość populacji określono na podstawie parametru liczba zasiedlonych drzew (min 11, max 11). Podczas badań w 2020 r. odnotowano obecność larw gatunku w 11 lokalizacjach, przy czym 3 z nich pokrywały się z miejscami podawanymi w poprzednich monitoringach. Pozostałe, wymieniane wcześniej stanowiska, nie były już zasiedlone z powodu zmian zachodzących w mikrosiedliskach (zwykle w tych miejscach stwierdzano IV klasę rozkładu drewna). Gatunek z dużym prawdopodobieństwem występuje w obszarze na większej niż 11 liczbie punktowych stanowisk, jednak kontynuowanie poszukiwań, których metodyka jest inwazyjna i często powoduje naruszenie, a nawet zniszczenie korzystnych mikrosiedlisk, byłoby niewskazane.
Stan zachowania C: zajmowane przez gatunek siedliska leśne i zadrzewienia są w znacznym stopniu zdegenerowane na skutek masowego występowania inwazyjnych gatunków roślin, w szczególności z rodzaju rdestowiec Reynoutria sp., który praktycznie uniemożliwia odnawianie się drzewostanu i tym samym zapewnienie ciągłości w dostawach martwego drewna (III - elementy średnio zachowane lub częściowo zdegradowane); przywrócenie korzystnych dla rozwoju zgniotka cech siedliska jest trudne; jedyną dającą dobre rezultaty metodą zwalczania roślin z rodzaju rdestowiec jest metoda tzw. beskidzka (chemiczna), której stosowanie w sąsiedztwie cieków wodnych może być dyskusyjne (możliwość odtworzenia: trudne);
Izolacja A: izolację populacji gatunku w obszarze Natura 2000 Graniczny Meander Odry należy oceniać łącznie z populacją w przylegającym obszarze Hraniční meandry Odry CZ0814093 (jest to właściwie jedna populacja); transgraniczna populacja zgniotka jest izolowana od innych znajdujących się zarówno na terenie Polski, jak i Czech (populacja (prawie) izolowana).
Ocena ogólna B (dobra): ocena jest wypadkową powyższych ocen składowych. Obszar jest bardzo istotny z punktu widzenia zachowania populacji gatunku, zarówno na terenie południowej Polski (w ujęciu krajowym), jak i w krainie historycznej Górny Śląsk (w ujęciu międzynarodowym).

6179 Maculinea nausithous (Phengaris nausithous) modraszek nausitous
Na terenie obszaru Natura 2000 Graniczny Meander Odry stwierdzono w 2017 r. występowanie szczątkowej populacji modraszka nausitousa tj. chronionego gatunku motyla dziennego. Zgodnie z aktualną wiedzą przyrodniczą, populacje tego gatunku są osiadłe na terenie występowania. Kategorię populacji gatunku w obszarze przyjęto na poziomie P (obecne) ponieważ odszukano w 2017 r. niewielkie siedlisko oraz jeden okaz gatunku w obszarze. Na tej podstawie należy uznać populację gatunku jako nieistotną (D).

1084 Osmoderma eremita (Osmoderma barnabita) pachnica dębowa
Na terenie obszaru Natura 2000 Graniczny Meander Odry nie stwierdzono w 2017 r. występowania populacji pachnicy dębowej. Nie mniej jednak zgodnie z aktualną wiedzą przyrodniczą, populacje tego gatunku są osiadłe na terenie występowania. Na tej podstawie należy uznać populację gatunku jako nieistotną (D).

6430 Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)
Siedlisko błędnie zidentyfikowane (pierwotny błąd naukowy). Płaty zbiorowisk roślinnych zakwalifikowane jako typ siedliska 6430 w 2011 r. nie spełniają obecnie definicji siedliska i nie spełniały jej również w 2011 r. Pomimo obecności nielicznych gatunków typowych stanowią one przede wszystkim agregacje obcych gatunków inwazyjnych, które nie powinny być kwalifikowane jako siedlisko. W większości płatów łęgów i sąsiadujących z nimi zbiorowisk, występuje całkowita dominacja rdestowca ostrokończystego Reynourtia japonica. Podobna sytuacja ma miejsce na brzegach Odry i starorzeczy. Zatem we wszystkich miejscach, w których zazwyczaj występują ziołorośla nadrzeczne (siedlisko 6430) zdecydowanie dominują gatunki inwazyjne - brak możliwości wykształcenia siedliska. W 2020 r. zaobserwowany został tylko jedynie skrajnie niewielki płat spełniający definicję siedliska przy jednym z najlepiej zachowanych płatów nadrzecznych łęgów wierzbowych (siedlisko *91E0). Powierzchnia siedliska w obszarze jest skrajnie mała. Ocena reprezentatywności D.

6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (Arrhenatherion)
Siedlisko wykształcone na skrajnie małej powierzchni, z niewielkim pokryciem gatunków charakterystycznych i silnymi, a nawet przeważającymi cechami zalewowych muraw nadrzecznych. Silnie przekształcone przez podsiewanie traw pastewnych, które zajmują dużą powierzchnię nawet w obrębie nielicznych zachowanych płatów. Występowanie siedliska potwierdzono na powierzchni 0,20 ha. Ocena reprezentatywności D.

Siedlisko oczekuje na zgodę Komisji Europejskiej co do wykreślenia go z katalogu przedmiotów ochrony obszaru.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i|o|b]
H	E03.01		b
H	I01		b
H	A01		i
H	B01		i
H	U		b
L	J02.01		i
L	K02		i
L	A02		i

L	A03.01		i
L	B02.04		i
L	F03.02.01		i

Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i|o|b]
H	X		b
L	X		b

Poziom: H = wysoki, M = sredni, L = niski.
Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,
O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.
i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednoczesne.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1.Biwo T. i. in. 2017 Rozpoznanie obszarów występowania, stanu ochrony, identyfikacja zagrożeń oraz określenie działań ochronnych i zakresu monitoringu pachnicy dębowej będącej przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000 Las koło Tworkowa PLH240040 i Graniczny Meander Odry PLH240013 oraz modraszka nausitous będącego przedmiotem ochrony w obszarze Graniczny Meander Odry PLH240013 2.Herczek A. Ekspertyza zooloiczna na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych dla Specjalnego Obszaru Ochrony Natura 2000 „Graniczny Meander Odry", Katowice 2012 3.Kowalska A. Analiza rozmieszczenia i stanu zachowania siedlisk przyrodniczych zgniotka cynobrowego na obszarach Natura 2000: Dolina Widawy, Graniczny Meander Odry, Las koło Tworkowa. Wrocław 2012 4.Kucharzyk J. i in. Centrum Ochrony Mokradeł Monitoring siedlisk leśnych i nieleśnych oraz populacji zgniotka stanowiących przedmiot ochrony w obszarze Las koło Tworkowa PLH240040, Graniczny Meander Odry PLH240013 oraz Cieszyńskie Źródła Tufowe PLH240001, Warszawa 2016 5.Kulpiński K, Tyc A. 2022 Monitoring przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Graniczny Meander Odry PLH2400136.Kulpiński K., Tyc A., Olszanowska-Kuńka K. 2020 Monitoring przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Graniczny Meander Odry PLH240013 Kraków 7.Matyjaszczyk M. i in. Inwentaryzacja taksacyjna gruntów leśnych, z programem ochrony przyrody i projektami planów urządzenia lasu Granicznych Meandrów Odry położonych na terenie gminy Krzyżanowice w powiecie raciborskim BULiGL Oddział w Brzegu 2009 8.Nejfeld P. Pracownia Ekspertyz Środowiskowych „DENDRUS". Ekspertyza botaniczna na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych dla Specjalnego Obszaru Ochrony Natura 2000 „Graniczny Meander Odry", Żywiec 2011. 9.Sypuła J. 2003 Owady występujące na terenie proponowanej ostoi Natura 2000 Graniczny Meander Odry, Muzeum Przyrodnicze Uniwersytet Wrocławski. WWF-Polska. 10.Świerkosz K. 2003. Siedliska występujące na terenie proponowanej ostoi Natura 2000 Graniczny Meander Odry, Muzeum Przyrodnicze Uniwersytet Wrocławski WWF-Polska. 11.Analiza własna RDOŚ Katowice wrzesień 2021 r.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

Powrót

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL04	98.42				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL04	Meandry rzeki Odry	*	98.42

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

Powrót

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach
Adres:	Polska Plac Grunwaldzki 8-10 40-127 Katowice
Adres e-mail:	sekretariat.katowice@rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

[X] Tak — Nazwa: Zarządzenie 36/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 23 grudnia 2013r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Graniczny Meander Odry PLH240013
Link: http://dzienniki.slask.eu/#/legalact/2013/7874/

[ ] Nie, ale jest w przygotowaniu

[ ] Nie

7. MAPA OBSZARU

Powrót

Nr ID INSPIRE: PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH240013

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

[X] Tak [ ] Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)